Toni Koletić, Mladen Janković

Sadržaj

Šta je DAISY audio format?	3
Priprema za čitanje DAISY knjiga	5
Programi za reprodukciju DAISY knjiga	14
Instaliranje AMIS READER-a	14
Otvaranje DAISY knjige u AMIS-u	20
Upotreba AMIS-a	24
Podešavanje da AMIS prepoznaje udžbenik	28
Instaliranje Java Runtime-a	32
Instaliranje DDreader-a	33
Otvaranje knjige u DDreader-u	36
Upotreba DDreader-a	38

Želeći da nastavnicima, učenicima i roditeljima učenika olakšamo pronalaženje, preuzimanje, instalaciju i korišćenje knjiga u DAISY formatu, pristupili smo izradi ovog detaljnog uputstva.

NAPOMENA: Uspješno korišćenje priručnika pretpostavlja određeni stepen informatičke pismenosti.

Šta je DAISY audio format?

DAISY audio format je nova tehnika snimanja knjiga. Ime DAISY (Digital Accessible Information System) znači da je knjiga digitalni tip podgataka, da se može pristupiti bilo kom dijelu knjige gotovo automatski i da se ona koristi putem informacionog sistema. Knjige snimljene u ovom formatu prevashodno su namjenjene djeci bez ili sa ostatkom vida.

DAISY knjiga je multimedijalno izdanje štampane knjige, kombinacija audio formata i teksta. Do sada su u upotrebi bile audio knjige u MP3 formatu čiji sadržaj nije bilo jednostavno pretraživati. Prednosti DAISY knjiga u odnosu na brajeve i dosadašnje audio formate knjiga je dobra navigacija kroz knjigu, lako konvertovanje u druge audio formate (audio kasete, audio CD, mp3), lako i jeftino arhiviranje, kao i razmjene knjiga putem internet biblioteka.

• Navigacija kroz knjigu je izuzetno dobra što podrazumijeva olakšano kretanje kroz stranice udžbenika, jednostavan prelaz na željenu stranicu knjige pomoću numeracija stranica, lako vraćanje na prethodnu ili sljedeću frazu (u našim udžbenicima rečenicu), stranu, naslove ili podnaslove.

• Lako i brzo se vrši konverzija iz DAISY u druge audio formate (audio kasete, audio CD, MP3 CD). Ukoliko korisnik nema potreban hardver ili softver za slušanje knjige u DAISY formatu, može je preslušati kao običnu audio knjigu (na mp3 plejeru, telefonu, kompjuteru,...).

• Ukoliko već postoji audio zapis neke knjige ona se može bez ponovnog snimanja izmontirati u DAISY knjigu, odnosno dosadašnji audio formati knjiga se mogu konvertovati u DAISY format. Lako i jeftino se arhivira (na jednom hard disku od 500 GB može stati oko 8000 sati zvučne knjige - preko 1000 knjiga).

• Omogućena je razmjena knjiga sa drugim bibliotekama koje imaju DAISY knjige, a takvih biblioteka biće sve više u buduće. Knjiga se može prenositi kao i svaki drugi digitalni tip podataka – putem memorija (USB, CD, DVD,...), i putem interneta. Pošto je format digitalan svaka kopija ima kvalitet originala.

Za čitanje DAISY knjiga potrebno je imati kompjuter ili laptop uz određeni program ili čitač DAISY knjiga.

3

Za sve dodatne informacije vezane za DAISY knjige ili ukoliko imate problema sa pokretanjem knjiga možete se obratiti na e-mail:

daisy.info.rc@gmail.com.

Priprema za čitanje DAISY knjiga

<u>Korak 1</u>

Napravite folder na desktopu i dajte mu ime npr. DAISY MATERIJAL ili MOJE CITANKE ili naziv po vlastitom izboru, ali vodeći računa o tome da ime foldera bude ispisano latinicom i da ne sadrži slova č, ć, ž, đ, š, (mala ili velika). Ova slova dovode u zabunu program koji se koristi za prikazivanje i slušanje knjiga u DAISY formatu.

1.1.

Desnim klikom miša na desktop otvara se kao na slici padajući meni:

slika 1

1.2.

Odabirom opcije *New* pa zatim opcije *Folder*, na desktopu će se pojaviti folder kao na slici 2:

slika 2

1.3.

Desnim klikom miša na folder otvara se padajući meni kao slici 3:

Zatim izaberete opciju *Rename*, upišete željeno ime foldera i pritisnete taster *ENTER*, nakon čega dobijate folder sa dodijeljenim imenom kao na slici 4:

slika 4

<u>Korak 2</u>

Sljedeći korak je pronalaženje sajta *JU Resursnog centra za djecu i mlade "Podgorica"* ili sajta *Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica* sa kojih možete preuzeti DAISY udžbenike, kao i potrebni softver za reprodukciju.

2.1.

Potrebno je pokrenuti neki od raspoloživih pretraživača. Zatim unesete adresu *www.resursnicentarpg.me* u odgovarajuće polje (slika 5):

slika 5

2.2

Pritiskom tastera *ENTER* otvaramo traženi sajt i početnu stranicu na kojoj biramo dio *BIBLIOTEKA* (slika 6).

slika 6

2.3.

U biblioteci odabiramo opciju AUDIO BIBLIOTEKA (slika 7).

Pokretanjem segmenta audio biblioteka dolazimo do stranice sa čitankama, uputstvom i softverom za čitanje DAISY knjiga. (slika 8)

slika 8

Odnosno (slika 9):

slika 9

2.4.

Sa ovih linkova, označenih na slici 9, preuzimamo uputstvo za korišćenje DAISY knjiga, udžbenike, i softver (program) za reprodukciju knjiga.

2.5.

Preuzimanje DAISY udžbenika, uputstva i softvera ostvarujemo klikom na linkove obilježene strelicama (slika 9). Materijal, ako ne odredimo drugačije, smješta se u folder **DOWNLOADS**.

2.6.

Na početku ovog uputstva kreirali smo folder (slika 4) gdje želimo da smjestimo naš material i to ćemo uraditi prebacivanjem iz foldera *DOWNLOADS* u kreirani folder na desktopu (slika 10).

slika 10

<u>Korak 3</u>

Udžbenici u folderu **DAISY MATERIJAL** su zipovani (zapakovani) i moramo ih otpakovati.

slika 11

10

Na jednom primjeru pokazujemo kako raspakovati zipovan folder. Radnju ponavljamo onoliko puta koliko imamo zipovanih foldera. Zipovani folder imaju karakteristične ikonice koje ih razlikuju od ostalih foldera (slika 12). Može se desiti da se na vašem računaru nalazi drugi program za zipovanje ali je postupak za otpakovanje foldera sličan.

slika 12

3.1.

Zipovani folderi se otvaraju posebnim programima koji se aktiviraju dvostrukim klikom na zipovani folder .

Kada dva puta kliknemo na jedan od ovih foldera (zipovanih udžbenika) otvara se novi prozor koji izgleda kao na (slici 13):

slika 13

3.2.

Sljedeći potez je da kliknemo na ikonicu *Extract To* (slika 13), čime dajemo naredbu da želimo da otpakujemo folder (udžbenik). Klikom na *Extract To* otvara se novi prozor kao na slici 14 u kome jednim klikom obilježiimo folder DAISY MATERIJAL i poslije toga kliknemo *OK*.

slika 14

3.3.

U folderu DAISY MATERIJAL pojavio se novi podfolder (otpakovani udžbenik) i u ovom obliku udžbenik je spreman za upotrebu. Postupak otpakivanja ponavljamo sa ostalim udžbenicima (slika 15).

slika 15

Kada otpakujete udžbenik možete obrisati one zapakovane udžbenike (slika 12) kako vam ne bi nepotrebno zauzimali prostor.

Programi za reprodukciju DAISY knjiga

Za reprodukciju knjiga u uputstvu su vam ponuđeni *AMIS READER* i DDreader+, programi koji su besplatni, i Dorphin easy reader koji nije besplatan ali je jeadn od boljih za čitanje DAISY knjiga. Na internetu možete pronaći još dosta različitih programa za reprodukciju DAISY knjiga koji rade na isti ili sličan način kao i ponuđeni programi.

Instaliranje AMIS READER-a

Za reprodukciju knjiga, na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade "Podgorica" (slika 9), ponuđen vam je *AMIS READER* program koji je besplatan, trenutna verzija programa radi dobro na operativnom sistemu Wnidows XP i Windows 7 (32b) i veoma je praktičan za upotrebu, loše se pokazo na na operativnom sistemu Windows 7 (64b) i novijim verzijama Windows-a gdje bolje rade DDreader+ i Dolphin easy reader.

Osim na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade "Podgorica" AMIS možete preuzeti i na sajtu <u>www.daisy.org/amis/download</u> i to kao beta verziju (još uvijek nije finalna verzija) (slika 16).

slika 16

Ono što slijedi jeste instaliranje programa za reprodukciju knjiga u DAISY formatu, odnosno instaliranje AMIS-a. Upotrijebićemo AMIS 3.1.4.-

BETA 3 koji smo preuzeli sa sajta Resursnog centra (slika 9) ili sa sajta <u>www.daisy.org/amis/download</u> (slika 16). Ukoliko je program zipovan/zapakovan (slika17) prvo ga treba otpakovati (ponoviti postupak kao sa otpakivanjem udžbenika).

Kada imate ikonicu programa kao na slici 18 pokrenete instalaciju programa dvostrukim lijevim klikom miša otvara se prozor kao na slici 19:

Slika 19

Potvrdimo opciju **Next** i otvara se prozor kao na slici 20:

slika 20

U ovom prozoru potvrđujemo da se slažemo sa uslovima korišćenja programa koji je besplatan. Poslije potvrde *I Agree* pojavljuje se prozor na kome ćemo kliknuti dugme *Install* (slika 21):

Choose Install Location			(second
Choose the folder in which to install AMIS 3.1.4 beta 3 (U	S. English).		G
Setup will install AMIS 3.1.4 beta 3 (U.S. English) in the fo different folder, click Browse and select another folder. Cl	llowing folder. ick Install to st	To install in a tart the installa	tion.
Destination Folder			
Destination Folder C: 'Program Files'(AMIS		Browse	
Destination Folder C:\Program Files\AMIS Space required: 35.4MB		Browse	
Destination Folder C:\Program Files\AMIS Space required: 35.4MB Space available: 48.0G8		Browse	
Destination Folder C:\Program Files\AMIS Space required: 35.4MB Space available: 48.0GB Ilsoft Install System v2.46.3-Unicode		Browse	

slika 21

Instalacija je krenula i u jednom trenutku dobićete poruku kao na slici 22. Poruka vas obavještava da morate da imate određeni java program instaliran u vašem operativnom sistemu. Potrebni java program je uglavnom već instaliran tako da ćete samo potvrditi **OK** i ukoliko AMIS ne bude radio kako treba u temi **Instaliranje Java Runtime-a** dato je uputstvo kako da instalirate i JavaRuntime.

slika 22

Instalacija se završava i otvara se novi prozor (slika 23). Nećemo pokretati AMIS, odnosno rasčekiraćemo pokretanje AMISA (slika 23 - 1.) i kliknućemo na finish kao na sljedećoj slici 23.

Po završetku ovih radnji na desktop-u će se pojaviti ikonica za AMIS koja izgleda kao na slici 24.

slika 24

17

Pokrećemo AMIS. To radimo dvostrukim klikom na ikonicu AMIS-a (slika 24) koja je na desktopu. Pred nama je softver za čitanje knjiga u DAISY format (slika 25).

slika 25

Potrebno je da odradimo par podešavanja prije nego otvorimo neku od čitanki. Kliknemo na file, zatim na preference (slika 26), otvara se novi prozor kao na slici 26 u kom isključujemo glas naratora iz AMIS-a i opciju da nam otvara knjigu koju najčešće koristimo.

slika 26

Obratiti pažnju da stavke slika27-1 i slika 27-2 **ne trebaju** da budu označene i tek onda kliknuti *OK*.

slika 27

Sav posao koji ste do sada uradili radite samo prvi put kada podešavate računar za čitanje DAISY knjiga, dakle, sva instaliranja i podešavanja koja ste do sad uradili ostaju i za svaku narednu knjigu koju želite da slušate u AMISu.

Kada završite sa instalacijom AMIS-a možete obrisati iz foldera fajlove koje ste skinuli radi instalacije AMIS-a (slika 17 i 18).

Otvaranje DAISY knjige u AMIS-u

Otvorimo prvi udžbenik u DAISY formatu tako što ćemo pokrenuti AMIS dvostrukim klikom na ikonicu AMIS-a (slika 24) koja se nalazi na desktopu. Kada se pokrene program AMIS (slika 28) kliknuti na ikonicu open (slika 28).

slika 28

U novootvorenom prozoru kliknemo na desktop ikonicu i sa desne strane pronalazimo naš folder DAISY MATERIJAL koji otvaramo dvostrukim klikom (slika 29).

slika 29

Kada se otvori prozor kao na slici 30, dvostrukim klikom biramo jedan od udžbenika koji želite da pokrenete:

slika 30

U novom prozoru treba da se pojavi fajl *package.opf* (slika 31). Dvostrukim klikom na taj fajl (slika 31 – 1.) pokreće se knjiga (ili označavanjem tog fajla (slika 31 – 1.) pa klikom na *Open* (slika 31 – 3.)).

slika 31

Ako se desi da u otvorenom prozoru nema fajla *package.opf* (slika 32) to znači da u *Files of type* nije označen tip fajla koji treba. Kliknuti kaona označeno mjesto na slici 32 i odabrati *DAISY Books (ncc.html; ncc.html; *.opf)*. Kada se pojavi *package.opf* (slika 31) dvostrukim klikom na taj fajl (slika 31–1.) pokreće se knjiga (ili označavanjem tog fajla (slika 31–1.) pa klikom na *Open* (slika 31–3.)).

slika 32

Ukolko se ovaj problem bude ponavljao, u temi **Podešavanje da AMIS prepoznaje udžbenik** imate uputstvo kako da ubuduće AMIS prepoznaje *package.opf.*

Ako je sve u redu AMIS će se pokrenuti i na vašem kompjuteru trebalo bi da vidite (slika 33):

slika 33

Kada prvi put pokrećete čitanku može se desiti da je učitava par minuta zbog većeg sadržaja zvučnog zapisa udžbenika. Ukoliko se desi da nije čitav sadržaj učitan pokušajte ponovo da pokrenete udžbenik, ako se to ponovi više puta onda je vjerovatno oštećen udžbenik i treba ga ponovo preuzeti sa sajta Resursnog centra.

Može se desiti da sa desne strane ne dobijete tekst kao što je prikazano na slici 34, da vam AMIS javi da ne prepoznaje tekst. To znači da vaš operativni sistem nema potrebne programe za pravilan rad AMIS-a. U tom slučaju pogledati temu *Instaliranje Java Runtime-a* da vidite kako da riješite taj problem.

slika 34

Upotreba AMIS-a

Navigacija kroz udžbenik

Navigacija je glavna prednost DAISY knjiga u odnosu na ostale audio knjige. Kretanje kroz knjigu može da se obavi na više načina. Najjednostavnija navigacija je pomoću prečica na tastaturi, što je ujedno i najjednostavniji način kretanja kroz knjigu učenika bez ostatka vida.

stani/kreni - taster space (spejs, razmak)

prethodni naslov ili podnaslov – taster gore (↑)

iduća naslov ili podnaslov – taster dole (\)

prethodna rečenica - taster lijevo (←)

```
iduća rečenica - taster desno (\rightarrow)
```

prethodna strana – kombinacija tastera ctrl+(←), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster lijevo

iduća strana – kombinacija tastera ctrl+(\rightarrow), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster desno

idi na stranu – kombinacija tastera ctrl+G, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa slovom G, otvara se prozor u kome upisujemo željenu stranu na kojoj želimo da se otvori knjiga

Enter th	e number or	label o <mark>f</mark> the page that
you war	nt to go to:	
111		
	OK	Cancel

slika 35

nađi u tekstu – kombinacija tastera ctrl+F, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa slovom F, otvara se prozor u kome upisujemo željeni tekst koji želimo da nađemo u knjizi (ova funkcija ne radi u trenutnim verzijama AMIS-a kako treba jer ne prepoznaje tekst napisan na ćirilici, dakle može naći tekst samo napisan na latinici). Ukoliko se tekst nalazi prije strane na kojoj se nalazimo moramo označiti i *Find previous*, da ne bi o ovome vodili računa preporučujemo da se uvijek prije traženja teksta pozicionirae na početak knjige.

	23
text of the book in either	direction.
vious	
OK Car	icel
	text of the book in either evious OK Car

slika 36

prozor sa tekstom – taster F11, pritiskom na taster F11 na monitoru dobijate samo tekst bez dodatnih djelova prozora

dodavanje obilježenih stranica (bookmarks) – kombinacija tastera ctrl+D, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster D, to znači da markiramo taj dio teksta gdje kliknemo ovu kombinaciju tastera i da kada uđemo u **bookmarks** i kliknemo na označeni tekst odmah se knjiga i otvara na to mjesto (vidjeti sliku)

pronalaženje obilježene stranice (bookmarks) – kombinacija tastera alt+B, odnosno držimo taster alt i pritisnemo taster B, to znači da možemo da uđemo da vidimo koje djelove teksta smo markirali, strelicama gore ili dole pronađemo željeno označavanje i klikom na markirani tekst odmah otvorimo knjigu na to mjesto

slika 37

25

Opcije vezane za zvuk

brže čitanje – kombinacija tastera ctrl++, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom + (plus)

sporije čitanje – kombinacija tastera ctrl+-, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom - (minus)

normalno čitanje – kombinacija tastera ctrl+0, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster 0

pojačavanje jačine zvuka – kombinacija tastera ctrl+(↑), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom ↑

smanjivanje jačine zvuka – kombinacija tastera ctrl+(\downarrow), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom \downarrow

Na sljedećoj slici su označene brojevima još neke komande koje se aktiviraju klikom miša:

- 1 open, učitaj i pokreni knjigu
- 2 grupa komandi za pauziranje, pokretanje i premotavanje knjige
- 3 ubrzavanje i usporavanje čitanja knjige
- 4 uvećavanje ili smanjivanje veličine slova
- 5 bookmark, obilježavanje stranica knjige

slika 38

Ovo su neke od prečica koje smo odvojili i za koje smatramo da je dovoljno znati za rukovanjem AMIS programom. Sve prečice možete naći klikom na **Help**, pa na **Keyboard shortcuts**

File View Play Navigate Bookmarks	Help
🖉 💿 <k d="" dd="" th="" ="" 💑="" 🖏<=""><th>Control Keyboard shortcuts</th></k>	Control Keyboard shortcuts
Navigation ×	
Keyboard shortcuts Organized by menu File	

slika 39

Podešavanje da AMIS prepoznaje udžbenik

Ako se AMIS instalira prvi put na nekom kompjuteru dešava se da ne prepoznaje DAISY knjige. U tom slučaju treba podesiti da se *package.opf* uvijek otvara u AMIS-u. Otvaramo folder *DAISI MATERIJAL* i u njemu tražimo jedan od udžbenika (slika 40).

slika 40

U folderu udžbenika pronađemo fajl *package.opf* koji se obično nalazi pri dnu foldera (slika 41).

	Y MA	ITERIJAL 🕨 Carolija citanja (4)	- + ₂	Search Carolija citanja (4	þ.
Organize 👻 Inclu	de in	library 🔹 Share with 👻 Burn	New folder	BEE	• 🗔
🔆 Favorites	-	Name	Date modified	Туре	Size
E Desktop		aud294.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	880 KB
Downloads		aud295.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	452 KB
E Recent Places		aud296.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	809 KB
		audz97.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	220 KB
🔚 Libraries		aud298.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	242 KB
Documents		audzaa.mps	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	104 KB
J Music		aud300.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	80 KB
Pictures	11	aud301.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	110 KB
😸 Videos		aud302.mp3	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	121 KB
		audsus.mps	9.5.2014 11:01	MP3 Format Sound	203 KB
🜏 Homegroup		aud304.mp3	9.5.2014 11:02	MP3 Format Sound	898 KB
		audouo.mps	9.5.2014 11:02	MPS Format Sound	100 KB
💻 Computer			9.5.2014 11:02	AML Document	077 KB
🚢 Local Disk (C:)			9.5.2014 11:02	Cascading Style S	13 KB
👝 Local Disk (D:)		mavigation of	9.5.2014 11:02	NUX FILE	139 KB
👝 Local Disk (E:)		package.opr	9.5.2014 11:02	DEC EIL	04 KB
			23.4.2014 13:04	KES File	0 KD
A. M	-	P tppnarrator_res.mp3	25.4.2014 13:04	MP3 Format Sound	115 KB

slika 41

Obilježimo ga a zatim desnim klikom otvorimo padajući meni sa opcijama. Poslije desnog klika izaberemo opciju *Properties* (slika 42).

slika 42

Kada kliknemo na *Properties* otvara se novi prozor kao na slici 43:

Nakon klika na Change kao što je označeno na slici 36 dobijamo novi prozor kao na slici 44. Prvo kliknemo na *Browse* (slika 44 lijevo) u novootvorenom folderu dvostrukim lijevim klikom otvaramo folder AMIS:

File: package.opf	ae a aper als lie.	D Open with		×
Adobe Reader	internet Explorer	 Local Disk (C:) > Program Files > 		
Adobe Systems Incorporated	Microsoft Corporation	Organize New folder	jii •	
Microsoft Office 2010 Microsoft Corporation	Microsoft Word Microsoft Corporation	Downloads Name	Date modified	Туре
e	-	Adobe	10.6.2014 12:57	File fo
MPC-HC Team	Microsoft Corporation	Libraries	10.6.2014 12:21	Filefi
Plaint	Distant Dirate Visuar	Documents AMIS	9.10.2014 13:29	Filefi
Microsoft Corporation	Google Inc.	Music Avita	15.9.2014 15:46	Filefi
VLC media player	Windows Media Center	Pictures E Canon	23.0.2014 23:03	File fi
VideoLAN	Mcrosoft Corperation	Videos ISY Pipeline	6.10.2014 22:32	File fi
Windows Media Player	Windows Photo Viewer	DVD Maker	21.11.2010 1:47	File fi
Microsoft Corporation	Microsoft Corporation	+ Homegroup	10.6.2014 12:54	File f
usur ups the selected senserses to oper	a this kind of file	GreenTree Application	10.6.2014 12:18	Filefi
ally role in a specie program to the		Browse	10.6.2014 12:21	File f
		Local Disk (Ci)	2.10.2014 22:26	File fo
		Canal		,
		File name:	 Programs (".exe;".pif;".4 	iom;".bi •
			Open	Cancel

slika 44

Kada otvorimo folder AMIS lijevim dvoklikom pokrećemo fajl *AMIS.exe* kao na slici 45:

Organize 🔻 New	folder	⊞ ▼	
🚺 Downloads	* Name	Date modified	Туре
🔄 Recent Places		2.10.2014 22:09	File fold
-	AMIS.exe	17.1.2013 23:16	Applicat
Cal Libraries	Alvino	9.10.2014 13:29	Internet
Documents	Izop.exe	14.5.2011 8:48	Applicat
Pictures	Uninstall-AMIS.exe	9.10.2014 13:29	Applicat
Videos			
🍓 Homegroup			
📜 Computer			
🕌 Local Disk (C:)			
💼 Local Disk (D:)	* • •		,
	ile		

Poslije dvoklika na AMIS.exe ovaj prozor se zatvara i vraćate se na prethodni prozor (slika 46), na kome prvo označite *AMIS* a zatim potvrdite sa *OK*.

slika 46

Još jednom potvrdite **OK** i nakon toga ponovo pokrećete knjige kao što je već opisano.

slika 47

Instaliranje Java Runtime-a

Kao što je rečeno može se desiti da AMIS ne otvara knjigu kako treba (da javlja da ne prepoznaje tekst). Da bi riješili taj problem potrebno je svom operativnom sistemu da instalirate program Java Runtime 1.6 ili mlađi. Potreban program nalazimo tako što kucamo u adresnoj liniji adresu sajta www.java.com (slika 48):

slika 48

Klikom na taster *ENTER* otvara se sajt Jave na kome biramo *Free Java Download* (slika 49):

slika 49

Zatim potvrdimo Agree and Start Free Download (slika 50)

a.com/en/download/windows_xp	si.jsp?locale=en 🔍 C 🚼 - Google 🖉 🏠 💼	+
/ouTube [] Facebook [] Cafe	delMontenegro 🦲 prognoza	
4	Search Q	
晝 Java ⁻	Download Help	
Help Resources	Download Java for Windows	
What is Java? Remove Older Versions Disable Java Error Messages Troubleshoot Java Other Heig	Recommended Version 7 Update 67 (filesize: 896 KB) Agree and Start Free Download	
Offline Installation		
Trouble downloading? Try the <u>offline installer</u>	By downloading Java <u>you as knownedge</u> that you have read and accepted the terms of the <u>end user license acreement</u>	
	When your Java installation completes, you may need to restart your browser (close all browser windows and re-open) to enable the Java installation.	
	- Installation Instructions	

slika 50

Klikom na obilježeno program će se smjestiti u folder downloads (kao što je objašnjeno za skidanje i instaliranje AMIS-a) iz koga ćemo ga pokrenuti i instalirati jer nam je bitan za pravilan rad AMIS-a.

Instaliranje DDreader-a

Osim na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade "Podgorica" DDreader+ možete preuzeti i na sajtu <u>www.daisy.org/daisypedia/ddreader-</u> <u>quick-start-guide</u> (slika 51).

DAISY	DAISYpedia How to Read and Publish the DAISY Way		Search Login Contact Us
DAISYpedia Navigation DAISYpedia Home Page Introduction to DAISY Reading the DAISY Way Miscellaneous All Pages Recert Changes	DDReader + Quick Start Guide The DReader is a digit book reader that can be used for owned of is analyzed free addresses. Discharace Experise and Schart. The DER Other have to commissad DReader for Windows Get in DReader to Windows of they Store. The user interfers of the Windows and constraint windows and the DReader to Windows of they Store.	ital content in DAISY 3 format on W leader is a fully featured DAISY read	indows and Android platforms. This software applications for everyone including persons with disabilities.
DAISYpédia FAQ Article Submission Guidelines Become a DAISYpedia Editor DAISYpedia To-Do List	index on the right and large buttons at the bottom to control the book plu meet the needs of users with limited eyesight.	ayback. In the Accessible mode the	same user interface is presented in high contrast to
Other DAISY Resources	Pedro Millet & Eduardo Perez	2	
AII FAQ DAISY Forums Glossary DAISY Consortium Home Page	1. Introduction. The off a school off an any results of more very deviced by Min Deprint off a several to the School off and the the practice of advected by Min Deprint off an evolution of the School of the School of the School of the bar deviced by Develoated Texasors for the School Office. Or the scattery and the dist af the scenarios the School of the School of the School of the School of the School Office. In this scattery with dist af the scenarios in the School of the School of the and the School of the School of the School Office.	DORINA Quédr READER (DOR) TUTORIA. Introducion. 1. stodie Commende. 1. stodie Commende. 1. Solie Commende. 1. Silves, and a commande. 1. Silves, and a commande. 2. Orem a twise operande. 2. Using the Open command. 2. Using Stream. 2. Using Stream. 3. Stream. 3. Stream. 3. Stream. 4. Stream. 3. Stream. 4. Stream. 5. Stream.	A

slika 51

Kada se otvori nova stranica kliknete da preuzmete fajl za instaliranje programa

sliak 52

Otvara vam se novi prozor u koji možete a ne morate da unesete svoj mail adresu i kliknete "download DDreader+" da preuzmete fajl

U novom prozoru potvrdite da preuzimate instalacioni fajl tako što kliknete na "save file".

slika 54

Ako nije drugačije podešeno u vašem internet pregledaču fajl će biti sačuvan u folderu *downloads*

Organize 🔻 Include in library 🕶 Share with 💌 Burn New folder					
č Favorites	Name	Date modified	Туре	Size	
Deskton	DDReader+20140825.exe	2/11/2016 10:27	Application	22,863 KB	
Downloads	🌀 Setup-amis-U.S.English.en	2/11/2016 08:56	Application	15,627 KB	
🔢 Recent Places					
🚽 Libraries	•				
Documents					
J Music					
Pictures					
🛃 Videos					
👌 Homegroup					
Computer					
R I INCO					

slika 55

Kada pokrenete instalacioni fajl potvrdite da želite da instalirate program tako što ćete kliknuti na "run" u novootvorenom prozoru

slika 56

Nakon instalacije program se pokreće i na desktopu se kreira ikonica za pokretanje DDreader-a

slika 57

Otvaranje knjige u DDreader-u

Program pokrećete pomoću ikonice na desktopu koju ste dobili kada ste instalirali program (slika 57). Prvi put pokrenuti program izgleda kao na sledećoj slici

My bookshelf			Manage bookshelf
tle	Author	Read	Open book
ara quem quer ver além: lições de Dorina de Gouvéa Nowill	Coordenação Marina Gonzalez.	9/15/2016	Search online catalon
			Lest seeding
			Last reading
			The Upper Sector

Da bi ste otvorili knjigu kliknete ili slovo "O" na tastaturi ili kliknete na "open book"

U novootvorenom prozoru pronađete traženu knjigu, označite fajl *package.opf* i kliknete na *open.*

Date modified Type Size 9/05/2014 11:02 OPF File 64 KB 1.
Date modified Type Size 9/05/2014 11:02 OPF File 64 KB 1.
9/05/2014 11:02 OPF File 64 KB
1.

slika 60

Imate mogućnost dva izbora:

1 – copy to your library – što znači da će pokrenuti knjigu i da će se ona biti smještena u biblioteci programa. U biblioteku možete otići klikom na ikonicu bibliotele ili klikom na slovo "H" na tastaturi.

slika 62

2 – open from current location – otvara knjigu ali je ne smiješta u biblioteku programa.

Upotreba DDreader-a

Kretanje kroz knjigu može da se obavi na više načina. Jedan od načina je putem grafičkih komandi koje se nalaze na dnu otvorene knjige kao što je prikazano na slici:

1	2	3	4	5	6	7	8
	••	П		M			84 / 162

Značenja komandi su:

- 1 ide na prethodni naslov nivoa 1
- 2 ide na prethodni segment teksta (rečenicu)
- 3 kreni/stani (play/pause)
- 4 ide na sledeći segment teksta (rečenicu)
- 5 ide na prethodni naslov nivoa 1
- 6 isključuje zvuk knjige
- 7 klizač pomoću kojeg možete da izaberete traženu stranu

8 – prikazuje koju ste stranu odabrali pomoću klizača i koliko strana ima knjiga

Na sledećoj slici je prikazana grupa grafičkih komandi:

1 – otvara biblioteku

2 – isčitava naslove knjige

3 – pretražuje knjigu po zadatom tekstu (problem predstavlja ukoliko je knjiga napisana ćirilicom onda pretraga treba da ide na ćirilici)

4 – dodaje bookmark na dijelu knjige koji se čita

- 5 podešavanje veličine slova
- 6 podešavanje programa
- 7 pomoć oko korišćenja programa

Klikom mišem na određena dugmad možete dobiti pregled naslova knjige, bookmark-a ili riječi/teksta koji ste tražili kao što je prikazano na slici:

1 – naslovi knjige, klikom na određeni naslov/podnaslov može se pokrenuti knjiga od označenog dijela

2 – pregled postavljenih bookmark-a, klikom na određeni bookmark može se pokrenuti knjiga od označenog dijela

3 – pregled pretraživanog teksta

Pomoću tastature imamo sledeće navigacije kroz knjigu:

taster space (spejs, razmak) – stani/kreni

taster lijevo (1) - prethodna rečenica

taster desno (↓) - iduća rečenica

taster gore (←) - prethodni naslov odabranog nivoa navigacije

taster dole (\rightarrow) - iduća naslov odabranog nivoa navigacije

tasteri 1, 2, 3, 4, 5, 6 – bira nivo navigacije, odnosno nivo naslova po kojima će navigacija da ide

taster G - idi na stranu. Otvara se prozor u kome upisujemo željenu stranu na kojoj želimo da se otvori knjiga

taster P - nađi u tekstu. Otvara se prozor u kome upisujemo željeni tekst koji želimo da nađemo u knjizi (ova funkcija ne radi kako treba jer ne prepoznaje tekst napisan na ćirilici, dakle može naći tekst samo napisan na latinici).

taster + (plus) - pojačava zvuk govorne podrške programa

taster – (minus) – utišava zvuk govorne podrške programa

kombinacija tastera CTRL i + (plus) – pojačava zvuk čitanja teksta

kombinacija tastera CTRL i - (minus) – utišava zvuk čitanja teksta

taster L – čita ispočetka knjigu

taster M - dodavanje obilježenih stranica (bookmarks). To znači da markiramo taj dio teksta gdje kliknemo ovu kombinaciju tastera i da kada uđemo u bookmarks i kliknemo na označeni tekst odmah se knjiga i otvara na to mjesto (vidjeti sliku)

taster 0 (nula) – ide na sledeći bookmark

taster 9 – ide na prethodni bookmark

taster F11 – puni prikaz knjige, preko ekrana je prikazana knjiga, iz ovog prikaza se izlazi ponovnim klikom na taster F11

taster . (tačka) – ubrzava čitanje knjige

taster , (zarez) – usporava čitanje knjige

taster I – iščitava naslove. Ukoliko ste izabrali nivo 1 isčitava samo glavne naslove, ukoliko izabereze nivo 2 (klikom na taster 2) isčitava i naslove nivoa 2 (podnaslove)

taster F – uvećava tekst (kada dođe do maksimuma vraća na početnu veličinu)

pronalaženje obilježene stranice (bookmarks) – kombinacija tastera alt+B, odnosno držimo taster alt i pritisnemo taster B, to znači da možemo da uđemo da vidimo koje djelove teksta smo markirali, strelicama gore ili dole pronađemo željeno označavanje i klikom na markirani tekst odmah otvorimo knjigu na to mjesto

Opcije vezane za zvuk

brže čitanje – kombinacija tastera ctrl++, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom + (plus)

sporije čitanje – kombinacija tastera ctrl+-, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom - (minus)

normalno čitanje – kombinacija tastera ctrl+0, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster 0

Ovo su neke od prečica koje smo odvojili i za koje smatramo da je dovoljno znati za rukovanjem DDreader+ programom. Sve prečice možete naći klikom na taster T.